

Seznam příloh

Příloha 1: Komunikativní kompetence

Příloha 2: Soubor úkolů

Příloha 3: Dotazníky

Příloha 4: Záznamové archy

Příloha 1: Komunikativní kompetence

dítě ukončující předškolní vzdělávání

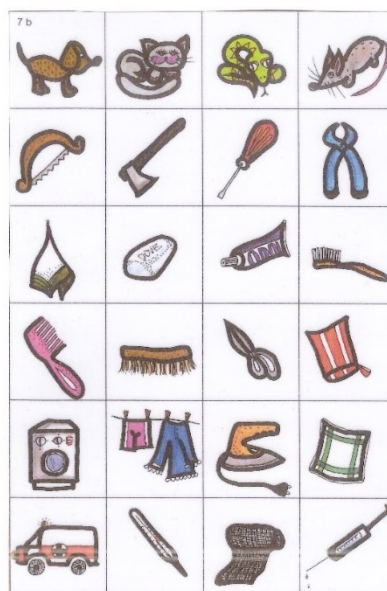
- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

RVP pro předškolní vzdělávání, znění k 1.1.2018, s. 12

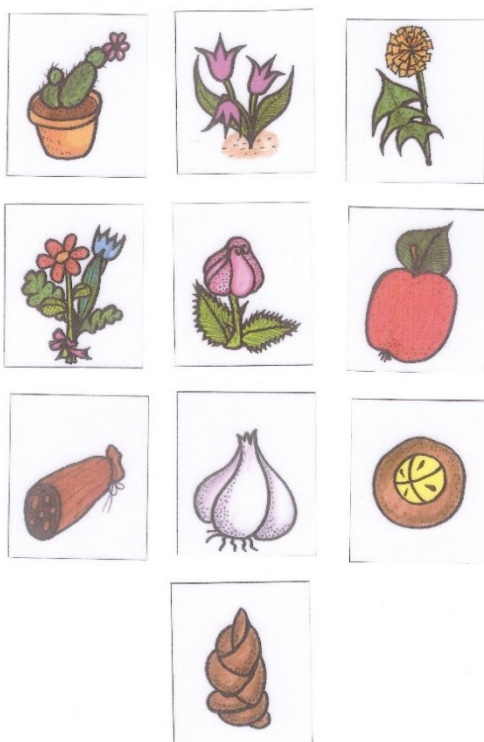
Příloha 2: Soubor úkolů

1. úkol: Jak se jmenuje to, co je na obrázku?

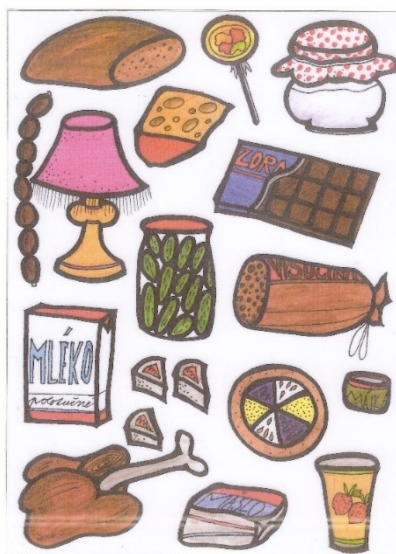
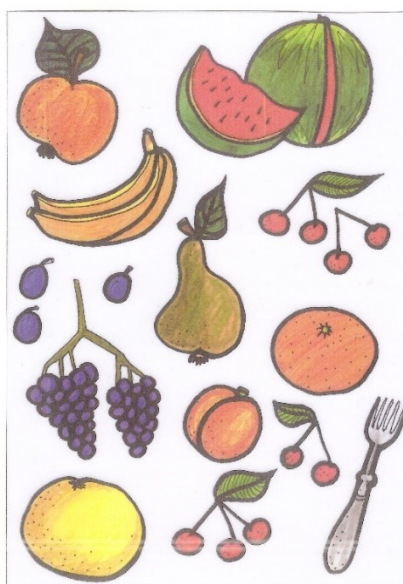
2. úkol: Ukaž na obrázek, který ti pojmenuji.

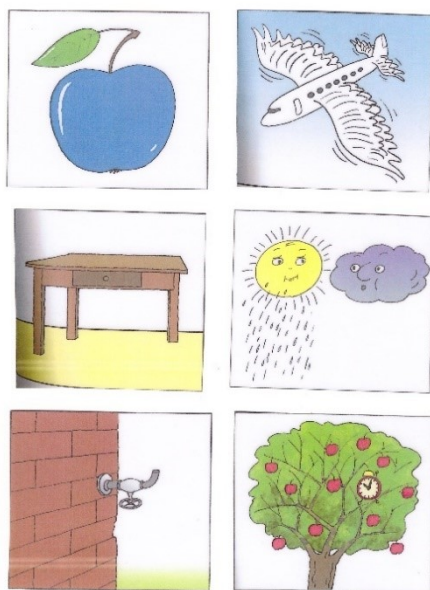
3. úkol: Vyber mezi obrázky všechny pohádkové postavy, dopravní prostředky, květiny, hračky, potraviny a zvířata.

4. úkol: Najdi věc, která do skupiny nepatří a řekni proč.

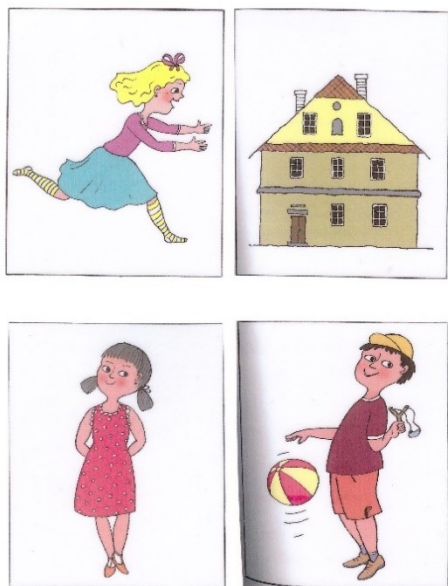
5. úkol: Co je na obrázku špatně?

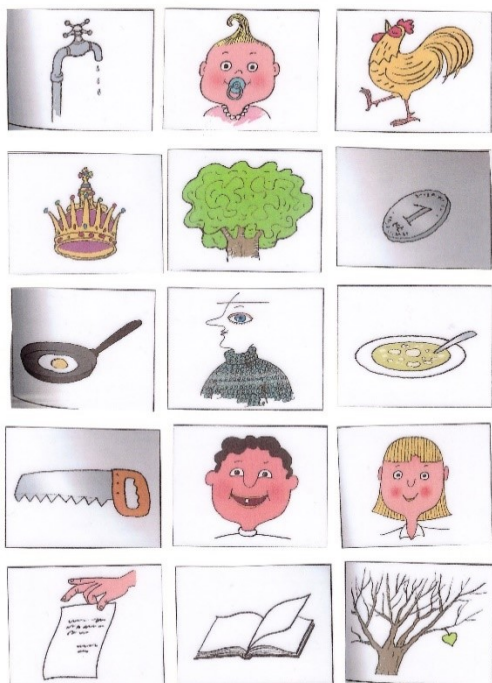
6. úkol: Doplň slova opačného významu.

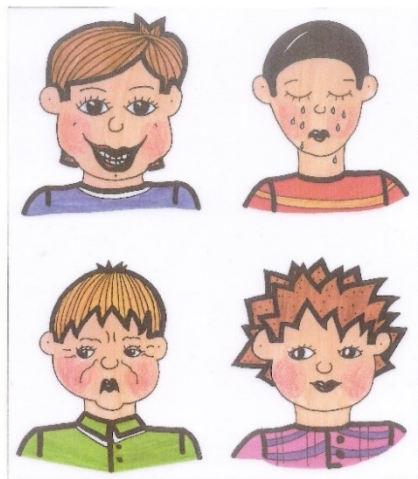
7. úkol: Řekni to jinak.

8. úkol: Co všechno to může znamenat?

9. Poznej citově zbarvenou větu.

10. Popiš obrázek.

11. Poskládej děj z obrázků. Co se na nich děje?

Příloha 3: Dotazníky

Dotazník – hodnocení řeči

Celkové posouzení řeči dítěte jeho vychovatelem v DD

Jméno dítěte: *Barbora*

	A	B	C	D	E	Poznámky
Umí naslouchat		X				
Vykonává stále složitější úkoly		X				
Má dobrou výslovnost					X	
Má problémy s nějakou konkrétní hláskou	X					
Snadno se učí novým slovům			X			
Má širokou slovní zásobu, aktivní i pasivní			X			
Správně utváří věty		X				
Umí vysvětlit zkušenost osobní nebo nabytou z domova	X					
Umí vést dialog		X				
Předvádí jednoduché scénky	X					
Správně recituje krátké básničky			X			
Klade vhodné otázky			X			
Má zájem o obrázkové knížky/příběhy	X					
Pamatuje si pohádky nebo vyprávění		X				
Vymýšlí si a vypráví historky					X	
Opakuje onomatopoické zvuky				X		
Mluví se správnou intonací	X					

Stupně hodnocení:

- A – vždy
- B – téměř vždy
- C – často
- D – málokdy
- E – nikdy

Dotazník – hodnocení řeči

Celkové posouzení řeči dítěte jeho vychovatelem v DD

Jméno dítěte: *Adila*

	A	B	C	D	E	Poznámky
Umí naslouchat			X			
Vykonává stále složitější úkoly			X			
Má dobrou výslovnost					X	
Má problémy s nějakou konkrétní hláskou	X					
Snadno se učí novým slovům				X		
Má širokou slovní zásobu, aktivní i pasivní			X			
Správně utváří věty			X			
Umí vysvětlit zkušenost osobní nebo nabytou z domova			X			
Umí vést dialog				X		
Předvádí jednoduché scénky		X				
Správně recituje krátké básničky			X			
Klade vhodné otázky			X			
Má zájem o obrázkové knížky/příběhy		X				
Pamatuje si pohádky nebo vyprávění		X				
Vymýšlí si a vypráví historky				X		
Opakuje onomatopoické zvuky				X		
Mluví se správnou intonací		X				

Stupně hodnocení:

- A – vždy
- B – téměř vždy
- C – často
- D – málokdy
- E – nikdy

Dotazník – hodnocení řeči

Celkové posouzení řeči dítěte jeho vychovatelem v DD

Jméno dítěte: Denis

	A	B	C	D	E	Poznámky
Umí naslouchat				X		
Vykonává stále složitější úkoly				X		
Má dobrou výslovnost				X		
Má problémy s nějakou konkrétní hláskou		X				
Snadno se učí novým slovům			X			
Má širokou slovní zásobu, aktivní i pasivní			X			
Správně utváří věty			X			
Umí vysvětlit zkušenost osobní nebo nabytou z domova				X		
Umí vést dialog			X			
Předvádí jednoduché scénky		X				
Správně recituje krátké básničky			X			
Klade vhodné otázky			X			
Má zájem o obrázkové knížky/příběhy			X			
Pamatuje si pohádky nebo vyprávění			X			
Vymýšlí si a vypráví historky		X				
Opakuje onomatopoické zvuky			X			
Mluví se správnou intonací			X			

Stupně hodnocení:

- A – vždy
- B – téměř vždy
- C – často
- D – málokdy
- E – nikdy

Dotazník – hodnocení řeči

Celkové posouzení řeči dítěte jeho vychovatelem v DD

Jméno dítěte: Šimon

	A	B	C	D	E	Poznámky
Umí naslouchat				X		
Vykonává stále složitější úkoly				X		
☉ Má dobrou výslovnost		X				
☉ Má problémy s nějakou konkrétní hláskou		X				
☉ Snadno se učí novým slovům		X				
☉ Má širokou slovní zásobu, aktivní i pasivní		X				
☉ Správně utváří věty						
☉ Umí vysvětlit zkušenost osobní nebo nabytou z domova						
☉ Umí vést dialog						
☉ Předvádí jednoduché scénky						
☉ Správně recituje krátké básničky				X		
☉ Klade vhodné otázky						
☉ Má zájem o obrázkové knížky/příběhy						
☉ Pamatuje si pohádky nebo vyprávění						
☉ Vymýšlí si a vypráví historky						
☉ Opakuje onomatopoické zvuky						
☉ Mluví se správnou intonací		X				

Stupně hodnocení:

- A – vždy
- B – téměř vždy
- C – často
- D – málokdy
- E – nikdy

Dotazník – hodnocení řeči

Celkové posouzení řeči dítěte jeho vychovatelem v DD

Jméno dítěte: *Tomáš*

	A	B	C	D	E	Poznámky
Umí naslouchat			X			
Vykonává stále složitější úkoly			X			
Má dobrou výslovnost			X			
Má problémy s nějakou konkrétní hláskou			X			
Snadno se učí novým slovům			X			
Má širokou slovní zásobu, aktivní i pasivní			X			
Správně utváří věty			X			
Umí vysvětlit zkušenost osobní nebo nabytou z domova				X		
Umí vést dialog			X			
Předvádí jednoduché scénky			X			
Správně recituje krátké básničky			X			
Klade vhodné otázky		X				
Má zájem o obrázkové knížky/příběhy		X				
Pamatuje si pohádky nebo vyprávění			X			
Vymýšlí si a vypráví historky		X				
Opakuje onomatopoické zvuky			X			
Mluví se správnou intonací			X			

Stupně hodnocení:

- A – vždy
- B – téměř vždy
- C – často
- D – málokdy
- E – nikdy

Příloha 4: Záznamové archy

Jméno dítěte: Adéla

Poznámka z mého pozorování: S Adélou jsme stihly všechny aktivity během dvou setkání, po celou dobu se dobře soustředila, i když jsme se některým úlohám (synonyma, homonyma, antonyma) věnovaly delší dobu. Adéla má zhoršenou výslovnost, ale bylo rozumět všemu, co říkala.

Kategorie 1: Pasivní a aktivní slovní zásoba

1. Úkol: Jak se jmenuje to, co je na obrázku?

Správný výraz	muchomůrka	kuželky	sanitka	holínky	teploměr
Odpověď dítěte	houba	kuželky	injekce	holiny	ví, kam se to dává, ale neví, k čemu to je

Hodnocení: Dítě pojmenuje téměř všechny obrázky.

Adéla se nevyznala v houbách a o petrželi si myslela, že to je mrkev. Kabát označila za bundu a na slovo „teploměr“ si nemohla vzpomenout. O teploměru věděla, kam se dává, ale nevěděla, k čemu je. Poznala skříň, cibuli, holínky, čepici, šálu, mléko, hrníček, rajče, nůž, kuře, švihadlo, kuželky, tabuli.

2. Úkol: Ukaž na obrázek, který ti pojmenuji.

Hledaný obrázek	Sedmikráska	kladivo	petržel	švihadlo	hřib a liška
Odpověď dítěte ✓/✗	✓	✓	✗	✓	✗

Hodnocení: Dítě některé obrázky nepozná.

Kategorie 2: Porozumění řeči

3. Úkol: Vyber mezi obrázky všechny...

Pohádkové postavy	Šašek	Vodník	Král	Kouzelník	Čert
Odpověď dítěte	Šašek	Vodník	Král	Kouzelník	Čert
Dopravní prostředky	Auto	Nákladní auto	Koloběžka	Vlak	Letadlo
Odpověď dítěte	Auto	Kameňáckový auto	Koloběžka		Letadlo
Květiny	Růže	Kaktus	Zvonek	Pampeliška	Kytka
Odpověď dítěte	Tulipán	Kaktus	Nějaký kytky	Slunečnice	Kytka
Hračky	Kočárek	Míč	Drak	Panenko	Medvídek

Odpověď dítěte	Kočárek		Dráček	Panenka	Medvídek
Potraviny (vše, co se jí)	Jablko	Česnek	Salám	Koláč	Houska
Odpověď dítěte	Jablko	Cibule	Salát -> salám	Koláč	Chlebiček
Zvířata	Moucha	Had	Kačena	Slepice	Zajíc
Odpověď dítěte	Moucha	Had	Kuřátko	Slepice	Králík

Hodnocení:

Dítě správně vybere všechny obrázky podle zadání, jen u některých chybuje (salám, cibule, houska, nákladní auto, růže, pampeliška).

Adéla začala sbírat zvířátka a šlo jí to pěkně od ruky.

(Jídlo) U jídla se spletla u salámu, kdy řekla salát. Nepoznala česnek, myslela si, že to je cibule. Housku nepoznala, řekla, že to je chlebiček.

(Dopravní prostředky) Nevěděla, jak se říká nákladnímu autu, ale věděla, že vozí náklad. Některé obrázky byly zavádějící, například obrázek vlaku.

Některé děti ho zařadily mezi hračky, jiné mezi dopravní prostředky. Jejich odpověď jsem nepovažovala za špatnou, pokud se rozhodly pro některou z těchto skupin.

(Zvířata) Hada hned nezařadila mezi zvířata, jmenovala ho u pohádkových zvířat, ale nebylo jasné, jestli ho tam chtěla záměrně zařadit. Správně poznala, že obrázek medvídky je hračka.

Pohádkové postavy znala všechny.

(Květiny) Správně pojmenovala dva obrázky kytek (kytka, kaktus), u ostatních s jistotou řekla, že to je tulipán a slunečnice, i když se jednalo o růži a pampelišku.

4. Úkol: Najdi věc, která do skupiny nepatří a řekni, proč.

Skupina věcí	Oblečení	Ovoce	Potraviny	Hračky
Správná odpověď	Párek v rohlíku	Vidlička	Lampa	Chléb
Odpověď dítěte	Kalhotky. Párek v rohlíku. Věci na oblíkání. Oblečení.	Vidlička, protože ta se dává na jídlo. Co je to ostatní? Ovoce.	Máslo, protože se maže na chleba. Jídlo	Párek. Je to na jídlo. Hračky.

Hodnocení:

Dítě dovede skupiny pojmenovat, ale ne vždy hned správně určí jednu věc, která do skupiny nepatří.

Adéla zvládne pojmenovat správně všechny skupiny věcí, aniž bych jí přitom pomáhala. Jen u skupiny oblečení jsem se jí doptávala, ale správně řekla, že to jsou věci na oblíkání. Občas bez rozmýšlení ukázala, která věc do skupiny nepatří (kalhotky, máslo), ale poté, co jsem ji upozornila, aby se podívala pořádně, ukázala na správnou věc. Jen lampu nedokázala určit, že do skupiny nepatří. Jednou zapomněla na zadání a ukazovala na obrázku víc věcí, které do skupiny nepatří.

Já: Jaká věc sem nepatří? A: Kalhotky. Já: Proč? A: Protože se dávají do skříňky. Já: A ty ostatní? A: Na sebe a taky do skříňky. Já: Tak se podívej pořádně, je tam jedna věc, která tam nemá co dělat. A: Párek v rohlíku. Já: Ten tam nepatří proč? A: Protože je na jídlo. Já: A ty ostatní jsou na co? A: Na oblíkání. Já: A jak se říká věcem, co jsou na oblíkání, víš? Co máš na sobě? A: oblečení.

Já: Co tam nepatří? A: Máslo, protože se maže na chleba. Já: Podívej se, co tam je ještě za další věci. A: Čokoláda. Lízátko. Já: A co mají tyhle věci společný, který si teď pojmenovala? Co se s nima dělá? A: To se dává na rohlík nebo na chleba a to se může dávat do pusy. Já: A je tady jedna věc, která se do pusy nedává. Která to je? Ukazují na pár obrázků včetně lampy, ale Adélu to stále nenapadá.

5. Úkol: Co je na obrázku špatně?

Správné tvrzení	Na stromu neroste budík	Ze slunce neprší	Letadlo nemá ptačí křídla	Jablko není modré	Stůl má čtyři nohy	Kohoutek je obráceně
Odpověď dítěte	Nemůžou tam být hodiny na stromě.	Že sluníčko nemůže pršet.	Letadlo má křídla.	Nemůže být modré jablko.	x	Že je na střeše.

Hodnocení:

Dítě zvládá aktivitu s dopomocí dospělého, na některé nesmysly by samo nepřišlo (stůl má čtyři nohy, kohoutek je obráceně).

(Jablko není modré) Já: Jaké může být jablko? A: Červený a zelený.

(Kohoutek) Já: Co to je? A: To je ten, kohout. Ten teče vodička. Já: Co je tam teda špatně? A: Že.. že je na střeše. Já: Že je špatně otočený, vid? A jak má být správně otočený? Kam by měla voda téct? A: No spíš takhle dolů. Adéla posune obrázek jen o 90 stupňů.

(Stůl) Já: Co to je? A: To je stůl, no já nevím. Já: A co je tam špatně na tom stole? Adéla ukazuje na šuplík. Já: To je v pořádku, ale něco tam chybí, co to je? Jak se tomu říká? A: Klavír? Já: Ne, stůl je to, to si řekla správně, ale něco na něm je špatně. Ten stůl takhle nemůže stát, on by se jinak zřítíl. Víš co je tam špatně? A: Ne. Já: Kolik tady máš těch noh? A: Raz, dva tři. Já: A kolik má mít noh? A: Čtyři. Já: Tak tam chybí jedna noha, vid? Ukazují, že náš stůl v místnosti má také čtyři nohy.

6. Úkol: Doplně slova opačného významu.

Vybraná antonyma	VELKÝ x MALÝ	DEN x NOC	SLADKÝ x KYSELÝ	STUDENÝ x HORKÝ
Odpověď dítěte	Velkej X malá.	Ráno X večer	Dobry, sladky X není sladkej	Já: Zmrzlina je studená. A: Kafe páli. Musíme ho pofoukat.
Vybraná antonyma	STARÝ x MLADÝ	ČISTÝ x ŠPINAVÝ	SMUTNÝ x VESELÝ	POMALÝ x RYCHLÝ
Odpověď dítěte	Já: Dědeček je starej. A: Kluk je živej.	A: Kluk je špinavej a holka je čistá.	Smutnej X šťastná	Já: králík je rychlej. A: šnek je pomalej.

Hodnocení:

Dítě zvládá antonyma s dopomocí dospělého, napovídám mu skoro vždy první antonymum. Neřekne antonymum od slova starý, den, sladký a studený.

Nejdřív se Adéla ptám, jaký je rozdíl mezi obrázky. Hned nenapovídám první přídavné jméno.

(studený x horký) Ukazují první dva obrázky a ptám se: Jaký je rozdíl mezi zmrzlinou a kávou? Adéla přemýšlí a mlčí. Napovídám, že zmrzlina je studená a ptám se dál: A jaká je káva? Adéla říká, že kafe pálí. Snažím se jí dalšími otázkami navést: A jaký je teda, když pálí? A: Musíme to pofoukat. Ptám se dál: Takže kafe není studený, ale je...? A: Takže pálí. Odpovídám za ní: Takže je asi horký.

(starý x mladý) Já: Jaký je rozdíl mezi dědečkem a klukem? A: že skáče. Já: Takže tady ten dědeček je starý a tady ten kluk je...? A: živej. Dále se doptávám, jaká je Adéla oproti starému pánovi. Říká, že je malá. Odpovídám za ní, že je mladá.

(velký x malý) A: Slon nemůže bejt modrej, ale hnědej. Já: Tý barvy si nevšímej. Ale jaký je oproti tý myšce?

(pomalý x rychlý) Já: Jaký je králík? A: Utíká a běhá, takže je rychlej. Já: A jaký je šnek? A: pomalej.

(sladký x kyselý) Já: Jaký je citron, když si ho dáš do pusy? A: Nechutná nám. Já: No a proč nám nechutná citron? Adéla neví. Já: No a jakéj je bonbon? A: Dobrej. Já: A? A: Sladkej. Já: A citron? A: Není sladkej.

(smutný x veselý) Já: Jaký je pán? A: Mračí se a brečí a holka se mu směje. Já: A když pán brečí, tak jaký je? A: Smutnej. Já: A ta paní? A: Šťastná.

(den x noc) Já: Co je tady? A: Měsíc a sluníčko. Já: A kdy svítí měsíc? A: Večer. Já: A slunce? A: Ráno. Já: A kdy je tma? A: Tak půjdeme spát. Já: Když spíme, tak je noc. A když svítí slunce, tak? A: Vstáváme. Já: Tak je den.

7. Úkol: Řekni to jinak.

Vybraná slova	Dům	Holčička má pěkné šaty	Kluk	Holčička utíká
Odpověď dítěte	Dům	Hezká a hezcí	Kluk Chlapeček	Utíká Běhá

Hodnocení:

Dítě zvládá některá synonyma s dopomocí dospělého (holčička má pěkné šaty, kluk, holčička utíká).

Tato aktivita se ukázala jako jedna z nejtěžších, snad pro nepochopení zadání dětmi. Ukazovala jsem obrázky a ptala se, co to je a jak se to dá říct ještě jinak. Adéla správně řekla, že to je dům, ale pak nevěděla, kde se dá bydlet ještě jinde. Správná synonyma dokázala vytvořit u holčičky, co utíká (běhá) a u kluka, když jsem napověděla, že to může být i chlapec (chlapeček). U holčičky s pěknými šaty jsem řekla, že je hezká, Adéla na to, že se dá říct i hezcí.

(Dům) Já: Co to ještě může být? Zkus mi to říct jinak. Kde člověk může bydlet? A: V domě. Někde v práci a někde ještě doma. Já: Jaký domky jsou v lese nebo na horách? Ve městě, na vesnici? A: Lidi. Já: Jak se říká malému dřevěnému domku? A: To nevím.

(Holčička má pěkné šaty) Já: Když je holka krásná, jaká může ještě být? Když řekneš o někom, že mu to sluší...

(Kluk) Já: Třeba chlapec. A: chlapeček.

8. Úkol: Co všechno to může znamenat?

Vybraná slova	Koruna	Zub	List	Kohoutek	Oko
Odpověď dítěte	Koruna (královská)	Zub (v puse)	List (strom)	Kohout (zvíře)	Oko (v hlavě)

				Kohoutek (umyvadlo)	
<p>Hodnocení: Dítě většinu homonym nezná ani s dopomocí dospělého, zná jen základní významy pro dané slovo.</p> <p>Ptám se, jaký význam mohou mít jednotlivá slova. Adéla si zadání plete s aktivitou se synonymy, takže říká například oko, očičko/koruna, korunka. Většinu homonym nezná kromě kohouta (zvíře) a kohoutek (u umyvadla). S pomocí obrázků občas ukáže, co může dané slovo na obrázku znamenat. Z toho lze usoudit, že tomu rozumí, někdy to slyšela, ale nedokáže to slovo aktivně používat.</p> <p>(List) Já: Kde jinde můžeš najít list? A: Zase na stromě. Já: Co to ještě může znamenat? A: Lísteček. Já: Můžeš najít listy ještě jinde než na stromě, na kytce nebo v přírodě? A: To nevím. Ukazují všechny tři obrázky s homonymy a ptám se, co na nich je. A: Dopis. Já: A jak bys tomu řekla ještě? A: Papír. Já: Taky to může být list papíru. A co je tohle? (ukazují na obrázek knihy) A: Papíry. Knížka. Já: Jak se říká tady těm stránkám? A: Papíry.</p> <p>(Koruna) Já: Když řeknu slovo koruna, jaký má význam? Kde můžeš najít korunu? A: Na hlavě. Já: Kdo nosí korunu? A: Král a královna. Já: A co je tohle? A: Penízka. Já: Ukazují minci i obrázek. To je koruna. A: Tomu se může říkat i prachy. Já: A kde je tady koruna (na stromě)? Adéla tento význam nezná.</p> <p>(Zub) Já: Kde všude jsou zuby? Ukazují obrázky a ptám se, kde tam je zub. Adéla je nevidí. Myslí si, že má hledat opravdový zub. Nezná význam pro zub v ofině, ani v pile. Ale na pile je ukazuje správně.</p> <p>(Oko) Já: Co všechno může znamenat oko? A: Očičko, oko. Slyšela, co je volské oko, ale sama to nepojmenovala. Na obrázku polévky ukázala, kde všude jsou oka a říká, že to jsou oka z vajíčka.</p> <p>(Kohout) Ptám se, kde vidí kohoutek na obrázku s dítětem. Adéla ukazuje správně na vlasy.</p>					

9. Úkol: Poznej citově zabarvenou větu.

Způsoby zabarvení vět	Rozzlobený	Veselý	Milý	Smutný
Odpověď dítěte ✓/✗	✓	✓	✓	✓
<p>Hodnocení: Dítě chápe citově zabarvení a ukáže odpovídající obrázek.</p> <p>Při reprodukci věty jsem se snažila o zabarvení hlasu tak, aby bylo jasné, o který obličej se jedná. Hlas doprovázela také odpovídající mimika, což pro děti bylo nápomocné. Například při reprodukci věty se smutným tónem jsem napodobila fňukání, u veselého tónu jsem se smála. Adéla řekla, že kluk brečí či že se směje.</p>				

Kategorie 3: Vyjadřování

10. Úkol: Popiš obrázek

<p>Odpověď dítěte: Nějaký holky a kluci si hrajou na písku a holčička sedí na lavičce a kluk se schovává za strom. A co je tadyto? (Já: Hrabíčky). Tady to je lopatka, kyblíček. To se jmenuje nějaký auto, kočárek, míč, strom, máma, míč, strom a to je co? (Nějaká holka). Holčička.</p>

Hodnocení:
Dítě odpovídá jednoslovně, občas používá jednoduché věty.
 Adéla zpočátku krátce popíše na obrázku děj a poté spíše jen pojmenovává, jaké věci vidí na obrázku.

11. Úkol: Poskládej děj z obrázků. Co se na nich děje?

Obrázky	Dívka má semínko	Sází semínko do květináče	Zalévá kytku	Kytku dává mamince
Odpověď dítěte	Tady zavírá oči.	Dává tam hlínu. Do květináče.	Vaří. Ne. Zalévá kytku.	Pak to dá mamince.

Hodnocení:
Dítě vypráví děj s dopomocí dospělého.
Dítě potřebuje při sestavení děje pomoc dospělého.

Adéla hned po prohlédnutí všech obrázků nepochopí, jak spolu souvisí. Nepozná semínko, ani květináč, myslí si, že holčička vaří. Na základě mých otázek si ale hned uvědomí, že to je hlína a květináč. Pak jí prozradím, že na prvním obrázku je semínko. Poté Adéla sama odvypráví správně děj, jen pořadí obrázků je chybné, sama se ale v závěru opraví.

Já: Kdo je na obrázcích? A: Holčička a máma. Já: Co dělá ta holčička? A: Zalévá kytku. Já: A co ještě? A: Vaří. Já: Myslíš, že vaří? A: Ne. Dává tam hlínu. Já: A do čeho? A: Do květináče. Já: A jak to spolu souvisí, co myslíš? Tady je květináč, tady taky... A: Nevím. Já: Takže tady máme květináč a kytku. Zkus to sama říkat. A já ti prozradím jednu věc. Tady to je semínko, které holčička našla a dala ho do květináče. Jak to teda bude? Tak to zkus odvyprávět. A: Holčička našla semínko a holčička ho dala do hlíny, pak to zalila. Pak to dá mamince a pak to zaleje a to vyroste, tak to dá mamince.

12. Úkol: Vyber si jednu pohádku (O Koblížkovi, Perníková chaloupka) a zkus mi ji vyprávět.

Babička uvarila koblížka, dědeček ho dal na okno. Koblížek co udělal... to nevím. (Já: Co udělal?) Dali ho do pece, pak ho dali na okno, položili ho. (Já: Co ten koblížek udělal?) Spadnul a kutálel se za zajičkem. Já neumím říct tu básničku. (Já: Co tam je v té básničce?) Dlouhá pauza. (Já: Tak jak to bylo dál s tím koblížkem?) Že koblížek kutálel se za zajičkem a ten králík řekl: „Já tě chci sníst koblížku“ a ten koblížek „ne, zaspívám ti písničku“, tak šel dál. Pak šel za medvědem. (Já: Počkej, tady potkal ještě někoho jiného, ne?) Ne, pak vlka, no jo. „Koblížku, já tě chci sníst“. „Ne, zaspívám mojí písničku.“ Tak šel za medvědem a medvěd řekl: „Koblížku, já tě chci sníst.“ „Ne, zaspívám ti mojí písničku.“ Pak ten koblížek šel za liškou, no tak liška řekla koblížku: „Já tě chci sníst“ a ten koblížek „ne“. „No tak ti zaspívám moji písničku, tak si sedni na nos“ a pak ho zpapala a pak se nemohl vyndat.

Ptám se, jestli mi neřekne tu písničku. Písničku zná, ale říct ji nechce, pak ale začne: „Já koblížek, koblížek, na okýnku smažený, zajičkovi jsem utek, dědečkovi jsem utek... to už si nevzpomenou tu básničku.“

(Správně to je: „Já koblížek, koblížek na másle smažený, na okénku chlazený, já od babičky utekl, já od dědečka utekl.“)

Hodnocení:
Dítě vypráví pohádku samostatně, rozvitými větami a často používá dialog.
 Adéla pohádku dobře zná, pamatuje si i písničku, kterou koblížek zpívá. V pohádce užívá přímou řeč, kde je i náznak citově zabarveného hlasu. Jedná se o dialog mezi koblížkem a

zvířátky. Jednou použije citově zbarvené slovo “zpapal”.

Jméno dítěte: Tomáš

Poznámka z mého pozorování: S Tomášem jsme probrali všechny úlohy při dvou setkání v průběhu jednoho dne. Jak v první, tak ve druhé části se mi zdál koncentrovaný, ale málomluvný a když mluvil, tak tichým hlasem. Často jsem se ho musela doptávat, někdy kýval jen hlavou nebo odpovídal, že neví. Jeho odpovědi byly často správné, ale měla jsem dojem, že si jimi není moc jistý.

Kategorie 1: Pasivní a aktivní slovní zásoba

1. Úkol: Jak se jmenuje to, co je na obrázku?

Správný výraz	muchomůrka	kuželky	sanitka	holinky	teploměr
Odpověď dítěte	jedovatá houba	pítí	sanitka	holinky	Strkáme do pusy, když jsme nemocný. Teploměr.

Hodnocení: Dítě pojmenuje téměř všechny obrázky.

O muchomůrce ví, že to je jedovatá houba a teploměr se „strká do pusy, když jsme nemocní“.

O injekci nejdříve řekne slovo „píchat“ a „očkování“, než se mu vybaví správné slovo.

Kuželky si splete s pitím a petržel s mrkví. Stan považuje za kalhoty a když se ho ptám, jestli někdy spal ve stanu, odpoví záporně.

Správně označí sanitku, švihadlo, balon, šroubovák. Kartáč, sedmikrásku ani cibuli nepozná.

2. Úkol: Ukaž na obrázek, který ti pojmenuji.

Hledaný obrázek	Sedmikráska	šroubovák	petržel	stan	švihadlo
Odpověď dítěte ✓/*	*	✓	*	*	✓

Hodnocení: Dítě některé obrázky nepozná.

Kategorie 2: Porozumění řeči

3. Úkol: Vyber mezi obrázky všechny...

Pohádkové postavy	Šašek	Vodník	Král	Kouzelník	Čert
Odpověď dítěte	Šašek	Neví (žije to ve vodě)	Princezna	Kouzelník	Čert (tvrdí, že to je zvíře)
Dopravní	Auto	Nákladní	Koloběžka	Vlak	Letadlo

prostředky		auto			
Odpověď dítěte	Auto	Auto, co veze hlinu.	Koloběžka	Mašinka (řadí mezi hračky)	Letadlo
Květiny	Růže	Kaktus	Zvonek	Pampeliška	Kytka
Odpověď dítěte	Trněnka (při nápovědě, že má trny)	x	x	x	Kytka
Hračky	Kočárek	Míč	Drak	Panenko	Medvídek
Odpověď dítěte	Kočár	Balón	Dráček, chce ho zařadit mezi zvířata	Panenko	Medvídek (zvířata)
Potraviny (vše, co se jí)	Jablko	Česnek	Salám	Koláč	Houska
Odpověď dítěte	Jablko	Cibule	Salám	Palačinka	Čokoláda, bobek
Zvířata	Moucha	Had	Kačena	Slepice	Zajíc
Odpověď dítěte	Moucha	Hadík	Slepice	Slepice	
<p>Hodnocení: Dítě chybuje při výběru obrázků.</p> <p>Tuto aktivitu děláme jako poslední a na Tomášovi je znát rozptýlenost. V průběhu se ptá, kdy bude odměna a výběr obrázků mu trvá dlouho. (Zvířata) Labuť pozná. U ovce neví, říká, že to je kráva. Správně pojmenuje pejska, prase. Mezi zvířata zařadí i dráčka a čerta. (Květiny) Já: Viděl si někdy tuhle žlutou květinu? To roste teď venku. Slyšel si o pampelišce? T: Máme pampelišky ve školce, ale už si je nepamatuju. U kaktusu napovídám, že má trny a roste v suchu. Neví.</p>					

4. Úkol: Najdi věc, která do skupiny nepatří a řekni, proč.

Skupina věcí	Oblečení	Ovoce	Potraviny	Hračky
Správná odpověď	Párek v rohlíku	Vidlička	Lampa	Chléb
Odpověď dítěte	Šála Oblečení	Vidlička Jídlo.	Čokoláda Jídlo	Chleba To ostatní nejsou jídla, ale hračky.
<p>Hodnocení: Dítě chybuje při vylučování věcí ze skupin a skupiny pojmenuje s dopomocí dospělého.</p> <p>(Párek v rohlíku) Já: Zkus se podívat pořádně na všechny věci. T: Tílko. Já: Proč myslíš, že tam nepatří tílko? T: Protože to je jenom na jaro. Já: To je sice pravda, ale šálu i tílko můžeš nosit. Kterou z těch věcí si nemůžeš vzít na sebe? T: Nevím. Ukazují na obrázky a ptám se, kterou z nich si na sebe může vzít. Když ukazují na oblečení, kývá hlavou. Když ukazují na párek v rohlíku, tak hlavou zavrtí. (Lampa) Čokoláda. A co se všechno jí? Ukazuje. Já: Kterou věc si nemůžeš dát do pusy? T: Sýr, protože je pálivej. Já: Ale pořád se dá jíst, je k jídlu. Co tam není k jídlu? T: Lízátko. Poté zase ukazují. Lampička.</p>				

(Ovoce) Já: Co je to za druh jídla? Tomáš neví. Já: Je to zelenina? Kýve hlavou. Já: Je banán zelenina nebo ovoce? T: Ovoce. Já: Co je jablko? T: Nevím.

5. Úkol: Co je na obrázku špatně?

Správné tvrzení	Na stromu neroste budík	Ze slunce neprší	Letadlo nemá ptačí křídla	Jablko není modré	Stůl má čtyři nohy	Kohoutek je obráceně
Odpověď dítěte	Hodinky. Já: Co tam má být místo hodinek? Jablko.	Mělo by mít sluníčko paprsky a schovat se za mrakem.	On má křídla. Letadlo. Já: Co to je za křídla? Ptákový.	Jablko je modré. Já: Jaký má být? Červený.	Má jenom tři nohy. Já: Kolik jich má mít? Čtyři.	Voda je na střeše. Já: Jak má být správně? Dole. Správně ukazuje.
Hodnocení: Dítě zvládá aktivitu samostatně jen s malou nápovědou dospělého. (slunce) Já: Z čeho má teda pršet? Tomáš ukazuje na mrak.						

6. Úkol: Doplně slova opačného významu.

Vybraná antonyma	VELKÝ x MALÝ	DEN x NOC	SLADKÝ x KYSELÝ	STUDENÝ x HORKÝ
Odpověď dítěte	Velký x malá, dostane se do dírky	Noc x ráno	Já: sladký x kyselej	Já: Zmrzlina je studená X teplý
Vybraná antonyma	STARÝ x MLADÝ	ČISTÝ x ŠPINAVÝ	SMUTNÝ x VESELÝ	POMALÝ x RYCHLÝ
Odpověď dítěte	Já: starý x nový	Já: špinavý X čistá	Brečí, je smutnej x rozesmátá	Rychlý x pomalý
Hodnocení: Zvládá s dopomocí. Zpočátku Tomášovi poradím první antonymum, např., že chlapec je špinavý. (pomalý x rychlý) Já: Jaký je zajíc oproti šnekovi? Hned odpovídá, že rychlejší. Já: A jaký je šnek? T: Pomalejší. (noc x den) Já: Myslíš, že sluníčko svítí jen ráno? Co večer nebo v poledne? Kýve hlavou. Já: A jak se tomu říká – ráno, poledne, večer? T: Nevím.				

7. Úkol: Řekni to jinak.

Vybraná slova	Dům	Holčička má pěkné šaty	Kluk	Holčička utíká
Odpověď dítěte	Dům Panelák Perníková chaloupka	x	Kluk Král	Utíká
Hodnocení: Dítě nezvládá tvoření synonym, některá vytvoří s nápovědou dospělého. Napovídám, že holka by mohla být děvče, holčička... (holčička utíká) Já: Když chodíš rychle, tak co děláš? Třeba při fotbale. T: Já nechodím ale na				

fotbal!
 (holčička má pěkné šaty) Já: Je ošklivá? T: Ne. Já: A když není ošklivá, tak jaká je? T: Nevím. Já: Když se ti někdo líbí, tak jaký je? T: Nevím.

8. Úkol: Co všechno to může znamenat?

Vybraná slova	Koruna	Zub	List	Kohoutek	Oko
Odpověď dítěte	Koruna (peníz) Koruna (královská)	Zub (v puse)	List (strom) List (papír)	Kohout (pták) Kohoutek (umyvadlo)	Oko (v hlavě) polívková oka

Dítě zná jen některá základní homonyma, většinu výrazů ani s nápovědou nezná (koruna stromu, zub v ofině).

Tomáš si nespojí, že některé věci se mohou jmenovat stejně, až když to vidí na obrázku a s mou dopomocí.

(List) Já: Z čeho ještě může být list? Podívej se na ty obrázky, je tam někde list? Čeho to je list? T: Z papíru. Já: Takže může být i v knížce.

(Koruna) Já: Co je to? T: Penízka. Já: Víš, čím se platí? T: Korunou. Na obrázku stromu ukazuje správně korunu na stromě, ale tvrdí, že to ještě nikdy neslyšel.

(Zub) T: Pila řezá zuby. Já: K čemu to je? T: Na sekání dřeva. Já: A co má tady ta pila? T: Nevím. Já: To je ostrý a tím se řeže to dřevo. Poté, co se podíváme na obrázek chlapce, který má v puse jeden zub, Tomáš odpovídá, že na pile jsou také zuby.

(Kohout) Na obrázku dítěte ukazuje, kde má kohoutka, takže to pravděpodobně někde slyšel.

(Oko) Tomáš řekne polívková oka, ale nikdy neslyšel, že to jsou masná oka. (Volské oko) Já: Co to je? T: Vajíčko. Ptám se, jestli slyšel, že to je volské oko. Kýve hlavou a říká, že mu to dělá máma.

9. Úkol: Poznej citově zabarvenou větu.

Způsoby zabarvení vět	Rozzlobený	Veselý	Milý	Smutný
Odpověď dítěte ✓/x	✓	✓	x	✓

Hodnocení:

Dítě chápe citové zabarvení vět a ukáže odpovídající obrázek.

Naštvaný, rozplakaný, šťastný

Při nápodobě milého obličeje ukazuje na veselý obličej, když napodobuji veselý obličej, říká, že to je také veselý obličej.

Kategorie 3: Vyjadřování

10. Úkol: Popiš obrázek

Odpověď dítěte:

Si hrajou. Si tam hrajou na pískovišti. A s kočárkem. A s balonem. (Já: Co se tam ještě děje?) Nevím, už nevím. A tam toho je málo. (Já: Co se děje tady třeba?) Strom. (Já: Co tady dělá ten kluk?) Se schovává. (Já: Co se děje tady?) Sedí u maminky. (Já: Kdo?) Holka. (Já: A kde sedí?) Na lavičce. (Já: A co dělají tady?) Hrajou si. (Já: A s čím?) Na pískovišti. (Já: A s čím?) S hrabičkama, s lopatkou, kyblíkem a s autíčkem.

Hodnocení:

Dítě odpovídá jednoslovně, občas jednoduchými větami na otázky dospělého.

11. Úkol: Poskládej děj z obrázků. Co se na nich děje?

Obrázky	Dívka má semínko	Sází semínko do květináče	Zalévá kytku	Kytku dává mamince
Odpověď dítěte	Má zní. Ještě šla ven.	Zasazuje květinčky.	Pak to vyrostlo. Květina.	Mu dala květinu. Její maminka.

Hodnocení:

Dítě potřebuje při sestavování děje pomoc dospělého.

Dítě jednoslovně odpovídá na otázky.

Tomáš nechce příběh vyprávět, protože se stydí. Motivuji ho odměnou. Říká, že to neumí.

Já: Co ta holčička tam dělá? To je semínko. T: Zasazuje semínko. Ještě šla ven. Já: Myslíš, že když zasadila semínko, tak pak s ním šla ven? T: Nechala ho doma. Ho našla a pak tam dala to semínko. Já: Kam ho dala? Ukazuje na květináč a já to pojmenuji, že to je květináč. T: Pak vyrostlo. Já: Co z něj vyrostlo? T: Květina. Já: A pak? T: Pak už to skončilo. Já: Co je tady na tom obrázku? T: Mu dala květinu. Já: A kdo to může být? T: Její maminka.

12. Úkol: Vyber si jednu pohádku (O Koblížkovi, Perníková chaloupka) a zkus mi ji vyprávět.

Já: Co udělal Jeníček s Mařenkou? T: Šli do lesa. Já: A co bylo dál? T: Pak ten Jeníček vylezl na strom a podíval se, jestli tam není světlo. Pak uviděl světlo. Pak tam šli a pak šli loupat perníček. A pak tam byla ježibaba a už nevím jak. Hodili ho do pece. Pak se vyndali. A pak si sedli a pak ho nesla do pece. Ale on vyskočil a pak si tam sedla ježibaba. Já: A jak to skončilo? T: Pak jí tam zavřeli. Ukazuje na obrázku. T: Do ohně. Tam to skončilo.

Hodnocení:

Dítě vypráví pohádku s dopomocí dospělého.

Tomáš nepoužívá dialogy, ani citově zabarvený hlas. Zpočátku pohádku nechce vyprávět, protože tvrdí, že to neumí. Ukazují mu obrázky a motivuji ho, aby to zkusil. Během vyprávění mu často pokládám pomocné otázky.

Jméno dítěte: Denis

Poznámka z mého pozorování: S Denisem jsem se potkala celkem třikrát, většina aktivit ho bavila, jen ke konci byla znát už únava a nesoustředěnost. Proto jsme se při některých úlohách zasekli a rozložili aktivity raději do tří setkání. Občas odváděl od aktivit svou pozornost, mluvil do diktafonu a vykřikoval nevhodná slova. I přes tyto momenty bych o Denisovi řekla, že je to bystrý a chytrý chlapec, kterému šly aktivity dobře.

Kategorie 1: Pasivní a aktivní slovní zásoba

1. Úkol: Jak se jmenuje to, co je na obrázku?

Správný výraz	muchomůrka	injekce	kuželky	sanitka	teploměr
---------------	------------	---------	---------	---------	----------

Odpověď dítěte	muchomůrka	píchačka	kuželky	záchranka	když jsem nemocnej, dává se to do pusy
Hodnocení: Dítě pojmenuje všechny obrázky. Z vybraných slov dovede Denis pojmenovat téměř všechny obrázky. Na slovo “teploměr” si nevzpomene, ale ví, k čemu se používá. Mezi další slova, která aktivně používá, patří například <i>lod', balón, tabule, taška, sešit, úkol, pastelka, košík, pasta na zuby, myš, holínky.</i>					

2. Úkol: Ukaž na obrázek, který ti pojmenuji.

Hledaný obrázek	sedmikráska	stan	šroubovák	kartáč	hříbek a liška
Odpověď dítěte ✓/✗	✗	✗	✗	✗	✓
Hodnocení: Dítě některé obrázky nepozná. Z vybraných slov Denis většinu nepozná, stan si například spletl s kalhotami, kartáč s gumou a sedmikrásku s tulipánem. U šroubováku si myslel, že to je hřebík.					

Kategorie 2: Porozumění řeči

3. Úkol: Vyber mezi obrázky všechny...

Pohádkové postavy	Šašek	Vodník	Král	Kouzelník	Čert
Odpověď dítěte	Šašek	x	Král	x	Čert
Dopravní prostředky	Auto	Nákladní auto	Koloběžka	Vlak	Letadlo
Odpověď dítěte	Auto	Auto	Tříkolka	Mašina	Letadlo
Květiny	Růže	Kaktus	Zvonek	Pampeliška	Kytka
Odpověď dítěte	Kopřiva	Kaktus	Klíče	Pampeliška	Kytka
Hračky	Kočárek	Míč	Drak	Panenko	Medvídek
Odpověď dítěte	x	Balón	Drak	x	x
Potraviny (vše, co se jí)	Jablko	Česnek	Salám	Koláč	Houska
Odpověď dítěte	Jablko	Cibule	x	x	x
Zvířata	Moucha	Had	Kačena	Slepice	Zajíc
Odpověď dítěte	Moucha	x	x	Slepice	Králík
Hodnocení: Dítě se při úkolu špatně soustředí, a proto při výběru obrázků chybuje. Tato aktivita Denise nebaví, ale občas si jí zpestří o různé průpovídky, např. „šašek, šašek, šásula, natvrdlý jak brambora.“ V průběhu aktivity se ptá na odměnu a přeje si, abychom ji už					

dokončili.

Často se Denise doptávám, co je na obrázku. Místo toho, aby vybíral obrázky sám, ukazují na ně a ptám se např., jestli to je jídlo a pokud ano, co je to za jídlo. Ke konci mu ukazují obrázky po dvou a chci, aby je pojmenoval.

Labuť – má velké zobák. Správně pojmenuje.

4. Úkol: Najdi věc, která do skupiny nepatří a řekni, proč.

Skupina věcí	Oblečení	Ovoce	Potraviny	Hračky
Správná odpověď	Párek v rohlíku	Vidlička	Lampa	Chléb
Odpověď dítěte	Párek v rohlíku, protože to je snídaně Oblečení	Vidlička Jídlo	Lampa Jídlo, snídaně a večeře	Chleba, protože to je jídlo. Hračky

Hodnocení:

Dítě správně určí, co do skupin nepatří a skupiny pojmenuje.

U prvního obrázku, kam nepatří lampa, se Denis dlouho rozmýšlel a kladla jsem mu návodné otázky. S dalšími obrázky si už věděl rady a šlo mu to rychle.

5. Úkol: Co je na obrázku špatně?

Správné tvrzení	Na stromu neroste budík	Ze slunce neprší	Letadlo nemá ptačí křídla	Jablko není modré	Stůl má čtyři nohy	Kohoutek je obráceně
Odpověď dítěte	Budík je na stromě. Musí tam být jen jablka a ne budíky.	Že prší, protože sluníčko mu to ukradlo, déšť.	Letadlo nemůže mít křídla. Nemůže být jako labuť, tak musí mít takový sochový křídla, aby se nehýbaly.	To není pravý jablko, to musí být takovýhle barva. Žlutou. (nedokáže rozlišovat barvy, pletl si modrou se zelenou)	Nejsou tam židle. Stojánek mu chybí. Má jen tři. Má mít čtyři.	Kohoutek nemůže být tady (na zdi). Kecám, může být. Ukazuje správně, jak má být.

Hodnocení:

Dítě zvládá aktivitu samostatně jen s malou nápovědou dospělého.

6. Úkol: Doplň slova opačného významu.

Vybraná antonyma	VELKÝ x MALÝ	DEN x NOC	SLADKÝ x KYSLEJ	STUDENÝ x HORKÝ
Odpověď dítěte	Malá, mladší x větší	Noc x večer	Kyselej sladkej	Ledový x horký
Vybraná antonyma	STARÝ x MLADÝ	ČISTÝ x ŠPINAVÝ	SMUTNÝ x VESELÝ	POMALÝ x RYCHLÝ
Odpověď dítěte	Já: starý x	Špinavý x čistý	Smutnej x se	Rychlý x

	malej, slabej		směje/veselá	pomalý
Hodnocení: Dítě zvládá antonyma bez nápovědy prvního antonyma. Neřekne antonymum od slova starý a noc. Já: Slunce svítí od rána do večera, když je světlo, tak není noc, ale? Denis Neví.				

7. Úkol: Řekni to jinak.

Vybraná slova	Dům	Holčička má pěkné šaty	Kluk	Holčička utíká
Odpověď dítěte	Dům Perníková chaloupka Zámek	Hezká Krásná Kráska	Kluk Pepa	Skáče Chytá Dělá salto, hvězdu Běhá

Hodnocení:
Dítě zvládá téměř všechna synonyma s nápovědou dospělého.

U prvního obrázku domu jsem se hodně kladla pomocné otázky, abychom došli k chaloupce a k zámku. U kluka Denis další synonyma nevěděl, zato u posledních dvou obrázků mu šly homonyma moc dobře (holčička utíká, holčička má pěkné šaty).

Já: Kde se dá ještě bydlet? Třeba lidi, co nemají moc peněz? Kde bydlí třeba čarodějnice? D: V perníkové chaloupce. Já: Kde bydlí král s královnou? D: V zámku.

8. Úkol: Co všechno to může znamenat?

Vybraná slova	Koruna	Zub	List	Kohoutek	Oko
Odpověď dítěte	Koruna (královská) Peníze	Zuby (pila) Zub (v puse)	List (strom) List z papíru List z papírový knížky	Kohout (pták) Kohoutek (umyvadlo)	Oko (v hlavě)

Hodnocení:
Dítě zná jen některá homonyma, většinu výrazů nezná (koruna stromu, zub v ofině, kohout ve vlasech, volské a masné oko)

Denis zadání pochopil, ví, že se mají věci na obrázcích jmenovat stejně a pak na nich hledá, co by to mohlo být. V případě stromu nechápe, co by tam mohla znamenat koruna. Zub v ofině nezná. O volském oku neslyšel. Kohouta ve vlasech nezná.

9. Úkol: Poznej citově zabarvenou větu.

Způsoby zabarvení vět	Rozzlobený	Veselý	Milý	Smutný
Odpověď dítěte ✓/✗	✓	✓	✓	✓

Hodnocení:
Denis správně ukázal na obličej a sám po mně zopakoval rozzlobený tón a vytvořil veselý tón.

Kategorie 3: Vyjadřování

10. Úkol: Popiš obrázek

Odpověď dítěte:

Tam je máma, kluk, holka, kluk, kluk, holka, míč, kočár a je to. Já: Zkus to popsat, co se tam děje? D: Takže, tadyta chtěla mít bábovku a tadyten chtěl mít tohle. Já: To jsou nějaký hrabičky. D: Tenhle kluk chtěl hrábě. A tadyten chtěl ukrást tohle. Já: Co to je? D: Kočár s miminkem. Já: Proč? Protože.. (směje se), tak jo, on se schovává, protože aby ho neviděla tadyta. A tadyta má oči a ještě ho hezky vidí. Já: Proč myslíš, že ten kluk chce hrabičky? D: On chtěl lopatku, aby tam dělal tamto. Aby tam dal písek. Já: A kam? D: Do auta.

Hodnocení:

Dítě vypráví děj s dopomocí dospělého a používá spíše jednoduché věty.

Denis má docela dobrou představivost, takže si při popisu obrázku vymýšlí, co a proč děti zrovna dělají. K tomu ho nemusím ani moc nabádat, jen se doptávám. Vyjadřuje se často pomocí ukazovacích zájmen (tadyta, tadyten, tamto). Některé věty jsou rozvité, ale převažují ty jednoduché.

11. Úkol: Poskládej děj z obrázků. Co se na nich děje?

Obrázky	Dívka má semínko	Sází semínko do květináče	Zalévá kytku	Kytku dává mamince
Odpověď dítěte	Prochází se, protože je hezky	Pak bude jíst	Zaleje květinu	x

Hodnocení:

Dítě sestaví děj samostatně.

Dítě jednoslovně odpovídá na otázky.

Denis zpočátku dobře sestaví obrázky a začne podle nich vyprávět, akorát popisuje obrázky jinak. Poté se ho doptávám a snažím se, aby příběhu porozuměl. Denis si ale stojí za svým, např., že holčička drží v ruce kámen a pak ho vaří. Nedokáže si spojit to, že na každém obrázku je jeden a ten samý květináč, a že ze semínka vyroste kytička.

Já: Tady se holčička prochází a má něco v ruce. A tady nejí, ale dělá něco jiného. D: Vaří. Já: Ona něco drží. Co to je? D: Kámen. Já: Dejme tomu, že to je kámen. Co s tím dělá? D: Vaří ho. Já: Tak není to něco jiného, když z toho hrnce pak něco vyroste? V čem jsou kytky? D: V květináči. Já: Tady z toho rostou kytky (ukazují na semínko). Denis si vymýšlí, z čeho by mohly růst. Říkám, že to je semínko.

12. Úkol: Vyber si jednu pohádku (O Koblížkovi, Perníková chaloupka) a zkus mi ji vyprávět.

O Koblížkovi. Bylo nebylo jeden tatínek a jeden koblížek a tatínek a máma. „Mami, můžeš mi uvařit koblížek?“ „No jasně. Upeču ho a dáme ho na ven.“ Pak se probudil, pak spadl, kutálel se a řekl. „Já koblížek, koblížek, na másle smažený...“ a pak uviděl králíka a řekl: „Koblížku, já tě sním.“ „Ale kdepak.“ Ona ho chtěla chytit, skákala, až ho chytla, ale kdepak. Spadla na kebuli, brečela a měla oteklou hlavu. (Já: A kdo?) Zajíc. A pak uviděl vlka. A on si zpíval: „Já koblížek, koblížek, na másle smažený, na chlebičku...“ a pak uviděl vlka a řekl: „Koblížku, já tě sním.“ Ale on ho předběhl... on ho chtěl zchramstnout, ale on ho skákal na kebuli a pak se bouchl na hlavě a pak rychle uběhl a uviděl medvěda. „Já koblížek smažený...“ „Koblížku, já tě sním.“ „Ale kdepak.“ On rychle utíkal, utíkal a uviděl lišku. Ona řekla: „Haló, koblížku,

pojď rychle sem. Pojď si sednout na čumáček, abych já tě dobře slyšel.” Zpíval a zpíval, ale pak ho snědla. A to už je vše.

Hodnocení:

Dítě vypráví pohádku samostatně, rozvitými, citově zabarvenými větami.

Denise jsem během jeho vyprávění přerušila jen jednou, když jsem si ujasňovala, o kterém zvířátku mluví. Denis vyprávěl souvisle, používal dialogy, citově zabarvené věty a dokonce zazpíval i Koblížkovu písničku. Používal i citově zabarvená slova: kebulé, zchramstnout... Pohádku uvedl slovy “bylo nebylo” a před tím řekl i samotný název pohádky, což vypovídá, že Denis pohádky často poslouchá a pamatuje si je.

Jméno dítěte: Barbora

Poznámka z mého pozorování: Bára vykonávala aktivity s nadšením, při výběru obrázků se u ní objevila pečlivost (například z hromádky obrázků nejdříve vybírala květiny, poté zvířata, tedy nedělala to na přeskáčku). Setkaly jsme se jen dvakrát, protože Báře šly úlohy rychle od ruky a déle jsme se zastavily jen u homonym a synonym, kdy jsem jí úlohu musela déle vysvětlovat a napomáhat. Pro její špatnou výslovnost se mi vždycky nepodařilo zachytit všechna její slova.

Kategorie 1: Pasivní a aktivní slovní zásoba

1. Úkol: Jak se jmenuje to, co je na obrázku?

Správný výraz	muchomůrka	penál	injekce	holínky	teploměr
Odpověď dítěte	jedová houba	tablet	injekce	galoše	měřidlo

Hodnocení: Dítě pojmenuje všechny obrázky.

Barbora dokáže vyjmenovat většinu obrázků jako například *cibule, chleba, šála, čepice, skříň, gauč, učebnice, batoh, švihadlo, košík na houby*. Při pojmenovávání věcí k nim často řekne krátký popis (košík na houby, skříň na oblečení, hrníček na pití, šroubovák, když je něco rozbitý). U holínek zvolí vlastní výraz „galoše“, u muchomůrky ví, že se jedná o jedovatou houbu, ale neví, jak se jí říká. Houbu lišku nepozná, petržel také ne, myslí si, že to je mrkev. Kabát označí jako bundu.

2. Úkol: Ukaž na obrázek, který ti pojmenuji.

Hledaný obrázek	liška (houba)	šroubovák	petržel	kartáč	švihadlo
Odpověď dítěte ✓/✗	✗	✓	✗	✗	✓

Hodnocení: Dítě některé obrázky nepozná.

Kategorie 2: Porozumění řeči

3. Úkol: Vyber mezi obrázky všechny...

Pohádkové	Šašek	Vodník	Král	Kouzelník	Čert
------------------	--------------	---------------	-------------	------------------	-------------

postavy					
Odpověď dítěte	Šašek	Vodník	Královna	Kouzelník	Čert
Dopravní prostředky	Auto	Nákladní auto	Koloběžka	Vlak	Letadlo
Odpověď dítěte	Auto	Auto, které veze náklad	Koloběžka	Mašinka	Letadlo
Květiny	Růže	Kaktus	Zvonek	Pampeliška	Kytka
Odpověď dítěte	Růže	Taková píchavá a roste daleko	Fialka	Pampeliška	Kytka
Hračky	Kočárek	Míč	Drak	Panenka	Medvídek
Odpověď dítěte	Kočárek	Míč	Lítací drak	Panenka	Méd'a
Potravin (vše, co se jí)	Jablko	Česnek	Salám	Koláč	Houska
Odpověď dítěte	Jablko	Cibule	Paštika	Perník	x
Zvířata	Moucha	Had	Kačena	Slepice	Zajíc
Odpověď dítěte	Moucha	Had	Kuřátko	Slepička	Králík (běhá v lese)
<p>Hodnocení: Dítě správně vybere všechny obrázky podle zadání.</p> <p>(Houska) B: Tamta.. Já: Co si na to dáváš? Máslo... B: Nevzpomenu si. Místo koza řekne Bára ovce, správně říká pes, prase..</p>					

4. Úkol: Najdi věc, která do skupiny nepatří a řekni, proč.

Skupina věcí	Oblečení	Ovoce	Potravin	Hračky
Správná odpověď	Párek v rohlíku	Vidlička	Lampa	Chléb
Odpověď dítěte	Párek v rohlíku, protože to je snídaně Oblečení	Vidlička Jídlo	Lampa Jídlo, snídaně a večeře	Chleba, protože to je jídlo. Hračky
<p>Hodnocení: Dítě většinou správně určí, co do skupin nepatří a s dopomocí dospělého skupiny pojmenuje.</p> <p>(Párek v rohlíku) B: Párek v rohlíku má jít pryč a místo toho tam má jít mikina. Já: Proč párek nepatří mezi ty ostatní věci? B: Protože to není věc. Já: Proč mezi ně nepatří ten párek v rohlíku, mezi mikinu, kalhoty... B: Protože to je jídlo. Já: A to ostatní je co? B: Všechny věci, co nosíme. Já: Jak se říká věcem, které nosíme? Třeba kalhoty, sukně, čepice, rukavice...</p> <p>(Lampa) B: Lampička, protože to není na pečení, ani na jedení. (Vidlička) B: Vidlička není jídlo, jen na napichování toho, co chceme jíst. Třeba meloun je na jedení. Já: Co je hruška, banán, jablko? To je nějaký ovoce...</p>				

5. Úkol: Co je na obrázku špatně?

Správné tvrzení	Na stromu neroste budík	Ze slunce neprší	Letadlo nemá ptačí křídla	Jablko není modré	Stůl má čtyři nohy	Kohoutek je obráceně
Odpověď dítěte	Tady má patřit jablko a ne hodiny.	Sluníčko má jenom svítit a on (mrak) má pršet.	Místo toho má peří	To je špatný jablko, protože mělo být červený	x	To je naopak. To je kohoutek a má to být takhle. Protože jinak to teče nahoru, má to být dolů.
Hodnocení: Dítě zvládá aktivitu samostatně s jednou nápovědou v případě stolu. (Stůl) B: Stůl tadyto (Bára ukazuje na šuplík) nemá. Já: Co mu chybí? B: Židle. Já: Kolik má noh? B: Tři. Já: Kolik by jich měl mít? Bára počítá: Jedna, dva, tři. Já: Tak mu tady jedna chybí vid'?						

6. Úkol: Doplně slova opačného významu.

Vybraná antonyma	VELKÝ x MALÝ	DĚN x NOC	SLADKÝ x KYSELÝ	STUDENÝ x HORKÝ
Odpověď dítěte	Velký x maličká	Noc x	Sladký x nechutná sladce, pro velký lidi, ne pro malý	Studený x horký
Vybraná antonyma	STARÝ x MLADÝ	ČISTÝ x ŠPINAVÝ	SMUTNÝ x VESELÝ	POMALÝ x RYCHLÝ
Odpověď dítěte	Starý x maličkatý	Čistá/není špinavá x špinavý	Smutný x veselá	Pomalý x rychlý, protože utíká
Hodnocení: Dítě zvládá antonyma s nápovědou prvního antonyma a dopomocí dospělého. Nezná protiklad od slova starý, den a sladký. (studený x horký) Já: zmrzlina je studená a ... (velký x malý) B: Myška je taková hnědá... (sladký x kyselý) Já: A když není citron sladkej a nedá se jíst, tak jakej je? B: Nějakej do čaje... (smutný x veselý) B: On pláče a ona se mu směje, že je takovej chudej. (den x noc) B: Sluníčko nemá mít pusu, ani oči. Já: Kdy svítí sluníčko, v noci? B: Až ráno, když nebude měsíc. Já: A jak se tomu říká od rána do večera? B: Treba půlměsíc. Budeme spát dlouho. Já: Měsíc svítí v noci a sluníčko svítí? B: Někam jinam...				

7. Úkol: Řekni to jinak.

Vybraná slova	Dům	Holčička má pěkné šaty	Kluk	Holčička utíká
Odpověď dítěte	Zámek Chata	x	Kluk	Běhá a nemá boty Utíká Předhání někoho

Hodnocení:

Dítě nezvládá tvoření synonym, některá vytvoří s nápovědou dospělého.

(Holčička má pěkné šaty) Bára nechápe zadání. U holčičky řekne, že má mít čelenku, střevíčky, namalované oči. Já: Je hezká, krásná, jaká ještě? B: Někdy se mi bude líbit, někdy ne.

(Dům) Já: Kde bydlí bohatí lidé? B: V zámku. Já: Kde chudí? B: Ve starém domě. Já: Jak bys řekla dřevěnému domu? B: Fuj, moc hnusnej. Já: Je to vila nebo zámek? B: Není to zámek, je to spíš chata a je taková hnusná. Já: Kde třeba v Praze se může bydlet? B: V domě. Já: Kde ještě? B: Třeba v Pyšelích. Já: Nebo třeba v jednom domě, kde bydlí hodně lidí. B: Třeba na táboře. Já: Kde se bydlí na táboře?

8. Úkol: Co všechno to může znamenat?

Vybraná slova	Koruna	Zub	List	Kohoutek	Oko
Odpověď dítěte	Koruna královny (královská)	Zub v puse	List na stromě List z papíru (dopis)	Kohout (zvíře) Kohoutek (umyvadlo)	Oko v hlavě

Hodnocení:

Dítě zná jen některá základní homonyma, většinu výrazů ani s nápovědou nezná (koruna stromu, koruna - mince, zub v ofině, zuby na pile, kohout ve vlasech, volské a mastné oko).

(oko) Já: Co je oko? B: Nevím... Já: A máš ty oko někde? B: Jo. Já: Kde? B: Tady (ukazuje). Budeme mít zkažený oči a dají nám brýle. Já: A myslíš, že oko může znamenat něco jiného? B: Ne. Já: Co je tady na těch obrázcích? B: Vajíčko. Já: A může s tím nějak oko souviset? Jak se tomu vajíčku může říct jinak? B: Úzký oko. Já: A proč úzký? B: Protože je to normální vajíčko. Já: A slyšela si o volském oku? B: Ne. Já: A co je toto? B: Polívka. Já: A co v té polívce plave? Oka. Jaký oka? Mastný oka.

(zub) Já: Co je zub? B: Stoličky. Já: Co ještě může znamenat zub? B: Už nevím. Já: Ukážu ti další obrázky a ukaž mi, kde tam jsou zuby. Bára ukazuje na pusku holky, co má zub v ofině. Já: Něco tam je zubatý. Bára ukazuje na zub v ofině. Bára má taky ofinku. Ptám se, co má s tím obrázkem společného. Bára říká, že ofinku. Pro jistotu se jí ještě jednou ptám, co je v té ofině? B: Zub. Ukazují obrázek pily a ptám se, kde jsou zuby. Jak se říká tomu nástroji? B: Vrtačka. Já: To je pila a to jsou zuby.

(list) Já: Kde můžeš najít list? B: V lese. Já: Na čem roste list? Bude pršet a ze semínka vyrostou lístečky. Já: Jak se říká tomu, kde rostou listy? Co roste v lese? Říkám, že na stromě. B: To je knížka z papíru. Já: Tak to jsou taky listy papíru.

(kohoutek) Já: A kde je tady kohoutek? Bára ukazuje správně. Ptám se, z čeho ten kohoutek je? B: Vlasy.

(koruna) Já: To jsou peníze. Víš, jakýma penízkama se platí? Ukazuj korunu. Tomu se říká

taky koruna. A co je tohle? B: Strom. Já: A jak se říká tady tomu nahoře? Taky koruna stromu.

9. Úkol: Poznej citově zabarvenou větu.

Způsoby zabarvení vět	Rozzlobený	Veselý	Milý	Smutný
Odpověď dítěte ✓/✗	✓	✓	✓	✓
Hodnocení: Dítě chápe citové zabarvení vět a ukáže odpovídající obrázek.				

Kategorie 3: Vyjadřování

10. Úkol: Popiš obrázek

<p>Odpověď dítěte: Vidím, jak holčička si tady hraje s tadytím. A pak ještě vidím, že si nějaký kluk dělá bábovku. A tady vidím, že on tam sedí a ona sedí na lavičce u maminky a tady on se schovává za strom. A vidím tam kočárek, vůz, potom vidím lopatku, míček. Nevím (ukazuje na hrabičky). Kyblík, holčička, pak tam vidím kluka, holčičku, holčičku, balon. A co je tohle? Písek. Já: Nebo pískoviště.</p>
<p>Hodnocení: Dítě obrázek popíše rozvitými větami. Hodně záleží na tom, jakou první otázku jsem dětem položila. Co tady na tom obrázku všechno vidíš?</p>

11. Úkol: Poskládej děj z obrázků. Co se na nich děje?

Obrázky	Dívka má semínko	Sází semínko do květináče	Zalívá kytku	Kytku dává mamince
Odpověď dítěte	Ona to shodila (misku)	Tady něco míchá	Zalívá kytičky	Pak to dala mámě (misku s kytičkou, solí a mrkví)
<p>Hodnocení: Dítě potřebuje při sestavování děje pomoc dospělého. Dítě samostatně vypráví děj.</p> <p>Bára má při vyprávění příběhu velkou fantazii a vymýšlí si, co se na obrázcích děje, vypráví děj samostatně a vystačí si se svou představivostí. Když příběh dokončí, ptám se jí, co na jednotlivých obrázcích je. Napovídám, že holčička drží semínko. Poté už na základě mých pomocných otázek dokáže seřadit obrázky správně a odvyprávět správný děj.</p> <p>Holčička to dala na zem, nedala to na okno, protože pak to zalívá. Pak jedna kytka spadla, co jí přinese ta máma. Holčička tý mámě to rozbila. (Já: A co rozbila, myslíš?) Tady tu kytku. Nedošáhla na to vůbec. (Já: Co se děje tady na těch obrázcích?) Ona to shodila, pak to zamíchala, máma to nevěděla. Zamíchala to, pak zalila kytky, až to narostlo, dala tam kousek sůl, pak kousek mrkve, už to nebude moc růst. Zamíchala to. Pak řekla mámě: “Už to bude skoro”, ale máma to vůbec nevěděla.</p> <p>Já: A víš co ta holčička drží v ruce? Je to semínko. A co se děje se semínkem? B: Ono spí a pak se takhle vyklube. Já: A co se vyklube ze semínka? B: Třeba nějaká fialka. Já: Tak</p>				

semínko bude před kytičkou, ne? Co s tím semínkem udělá holčička? B: Ze semínka něco vysadí. Já: Kam to vysadí? B: Třeba do zahrady. Já: Tak se podívej, kam to vysadila. B: Ukazuje na květináč. Já: Jak se tomu říká? B: Taková miska a pak to vyroste. Za pár měsíců se to vyklube a pak to dala mámě.

12. Úkol: Vyber si jednu pohádku (O Koblížkovi, Perníková chaloupka) a zkus mi ji vyprávět.

Dědečku, uvařím ti koblížka. On vychladne a on říkal: “Asi jdu pryč. Já nechci, aby mě někdo snědl.” Pak kutálí se, kutálí se a potkal zajíčka. “Zajíčku, ahoj”. “Já tě chci sníst. Mňam.” “Nesníš.” A pak: “Vlku, chceš slyšet mojí písničku?” (Jak se jmenuje ta písnička, ptá se mě Bára) “Ty mě nesníš” a kutálel se dál. A pak potkal medvěda. “Mňam, chci tě sníst.” “Nesníš mě, medvěde.” A kutálel se, kutálel se. A pak potkal lišku. “Poslechni si mojí písničku.” (Bára si pobrukuje). A liška ho snědla...

Hodnocení:

Dítě vypráví pohádku samostatně, jednoduchými a citově zabarvenými větami.

Bára má velmi špatnou výslovnost, proto se mi nepodařilo rozpoznat všechna slova. Příběh zná dobře, písničku si nepamatuje. Když používá dialog, snaží se u toho napodobit hlas postavy, aby to bylo věrohodné a občas si pobrukuje.

Pak mi vypráví ještě pohádku o Perníkové chaloupce.

Jméno dítěte: Šimon

Poznámka z mého pozorování: Poprvé se se Šimonem moc hezky pracovalo, je to pozorný a bystrý chlapec, který chtěl v aktivitách pořád pokračovat. Podruhé mě setkání velmi zaskočilo, protože trvalo asi pět minut, než jsem ho přesvědčila ke spolupráci. Stál, žmoulal si prsty, díval se do země a vůbec se mnou nemluvil. Možným důvodem jeho chování byl nejspíš omyl, kdy ho vychovatelka poslala místo ke mně k paní ředitelce a on si myslel, že měl jít za ní, i když ředitelka v Domově už nebyla. Naštěstí se mi jeho mlčenlivost podařilo nakonec prolomit, poté se rozpovídal a byl ochotný spolupracovat. Se Šimonem jsem se setkala ještě potřetí, kdy jsme dokončili poslední úkol. Šimon si vzpomněl, že se mu na posledním setkání nechtělo pracovat. Na tomto setkání byl v dobré náladě a hned mi říkal, že už ví, co je koruna stromu a vzpomněl si na pár dalších homonym, která jsme spolu předtím probírali.

Kategorie 1: Pasivní a aktivní slovní zásoba

1. Úkol: Jak se jmenuje to, co je na obrázku?

Správný výraz	muchomůrka	penál	injekce	holínky	teploměr
Odpověď dítěte	červená jedovatá houba	neví	telka	holínky	na teplotu, teploměr

Hodnocení:

Dítě nedovede některé obrázky pojmenovat.

Většinu slov má Šimon v aktivní slovní zásobě: míč, švihadlo, teploměr, holínky, kuželky, sekera, pračka, kartáč, sanitka, cibule, bouřka. Muchomůrku nazve jako „červená jedovatá

houba“, u kuželek nejprve neví, ale po nápovědě si hned vzpomene a řekne „*jo, to jsou kuželky k bowlingu*“. U slov „petržel“, „sedmikráska“ nebo „šroubovák“ neví a myslí si, že to je pádlo. U obrázku petržele si myslel, že to je mrkev a stan si spletl se županem. O kabátu si myslí, že to je košile, kartáč sám nepojmenuje, ale řekne, že to je na drhnutí. Cibuli, injekci, sekeru, pračku pozná.

2. Úkol: Ukaž na obrázek, který ti pojmenuji.

Hledaný obrázek	liška (houba)	šroubovák	petržel	kartáč	švihadlo
Odpověď dítěte ✓/✗	✗	✗	✗	✗	✓
Hodnocení: Dítě některé obrázky nepozná.					

Kategorie 2: Porozumění řeči

3. Úkol: Vyber mezi obrázky všechny...

Pohádkové postavy	Šašek	Vodník	Král	Kouzelník	Čert
Odpověď dítěte	Šašek	Vodník	Král	Čaroděj	Čert
Dopravní prostředky	Auto	Nákladní auto	Koloběžka	Vlak	Letadlo
Odpověď dítěte	Auto	Autíčko, může brát hlinu. Nákladák.	Koloběžka	Vlak	Letadlo
Květiny	Růže	Kaktus	Zvonek	Pampeliška	Kytka
Odpověď dítěte	Kopřiva. Růže!	Kaktus	Fialka	Pampeliška	Kytka
Hračky	Kočárek	Míč	Drak	Panenka	Medvídek
Odpověď dítěte	Kočárek	Balón	Lítací drak	Holčička	Medvídek
Potraviny (vše, co se jí)	Jablko	Česnek	Salám	Koláč	Houska
Odpověď dítěte	Jablíčko	Česnek	x	Koláček	x
Zvířata	Moucha	Had	Kačena	Slepice	Zajíc
Odpověď dítěte	Moucha	Had	Kuřátko	Slepička	Zajíček

Hodnocení:

Dítě většinu obrázků správně vybere, jen u některých chybuje (houska, salám, pampeliška, zvonek).

Zpočátku při větším množství obrázků nebylo snadné pro Vojtíka najít všechny obrázky jedné kategorie.

(Letadlo) Já: Co je tohle? Š: To nepoznám, když to je bílý. Fakt nevím, asi nějaká bageta. To je asi letadlo.

(Houska) Š: Nevím, jak se jmenuje tohle, ale je to na jedení. Měli jsme to někdy, ale nevím, jak se to jmenuje. Já: Co je tomu podobný? Š: Nevím. Já: S čím se to může jíst? Š: Třeba máslo, sýr.
 (Co patří ještě k jídlu?) Šimon má představivost, třeba u čerta říká, že se dají jíst sladkosti od čerta.
 (Salám) Hodně napovídám, že to je slané a je to třeba z vepře. Ale neví. Salám ale jedl, ale stejně by to dle svého tvrzení na obrázku nepoznal.
 (Rozdíl mezi autem a nákladním autem) Š: Auto, aby se někam mohlo dostat a autíčko, který může brát hlínu. Já poté napovídám, že může brát náklad. Pak si hned vzpomene, že to je nákladřák.
 (Zvířata) Š: My jsme viděli slepýše, to je had. To je husička, kachnička. Já: A jaký pták je ještě bílý? Jsou na vodě a mají dlouhý krk. Š: Plameňák? Počkat. Ten jak loví ryby do pusy. Já: To myslíš asi pelikána. Š: Hlavně plameňáci jsou růžoví. Je to labuť. Pak vzpomíná, že chodil labuť krmit a viděl i labutí mládě.
 (Růže) Šimon ji poznal podle trní při nápovědě.
 (Pampeliška) Š: To není kytky. To je list a ananas (má obrázek vzhůru nohama)
 Pohádkové postavy zná s přehledem.

4. Úkol: Najdi věc, která do skupiny nepatří a řekni, proč.

Skupina věcí	Oblečení	Ovoce	Potraviny	Hračky
Správná odpověď	Párek v rohlíku	Vidlička	Lampa	Chléb
Odpověď dítěte	Neví, jak se tomu říká, ale ví, že to se dává na sebe. Párek	Ovoce Vidlička	Jídla (Lampa) Neví, až po nápovědě.	Hračky (Chleba) Neví, až po nápovědě, s čím si nemůže hrát.

Hodnocení:

Dítě většinou správně určí, co do skupin nepatří a skupiny dokáže pojmenovat.

Šimon nad úkolem nahlas přemýšlí a u první skupiny věcí ukazuje, že to je lampa a ostatní věci považuje za něco, co patří ke spaní. Dávám mu radu, aby to všechno klidně pojmenoval a pak se rozhodl, která z věcí tam nepatří. Když dlouho nic neříká, ukazuji mu nějaké věci a ptám se, aby je pojmenoval. Š: Čokoláda, okurky, chleba. Já: A co mají společného? Š: Můžu je jíst. Já už vím, čokoláda, chleba i okurky se můžou krájet. Pak ukazuji na lampu a ptám se, jestli se dá taky jíst. Lampa svítí a ty jídla nesvítí.
 (Párek v rohlíku) Párek, protože se nedává na sebe.

5. Úkol: Co je na obrázku špatně?

Správné tvrzení	Na stromu neroste budík	Ze slunce neprší	Letadlo nemá ptačí křídla	Jablko není modré	Stůl má čtyři nohy	Kohoutek je obráceně
Odpověď dítěte	Strom není budík, tak proč tam je budík?	Sluníčko neprší, ale svítí a mrak prší.	Letadlo nemá křídla, nemá píru, ale tamty	Jablko není modré, ale je přece červený a žlutý.	Na stole chybí jedna noha.	Nevím, jak se jmenuje tohle (kohoutek). Hadice je na špatnou

			křídla. Nemá pírkový křídla.			stranu, stříká to takhle na střechu a musí to být dolů.
Hodnocení: Dítě zvládá aktivitu s přehledem. Šimon zvládl tuto aktivitu výborně.						

6. Úkol: Doplně slova opačného významu.

Vybraná antonyma	VELKÝ x MALÝ	DĚN x NOC	SLADKÝ x KYSELÝ	STUDENÝ x HORKÝ
Odpověď dítěte	Velký X malá	Noc X ráno	Kysejší X sladký	Studený X horký
Vybraná antonyma	STARÝ x MLADÝ	ČISTÝ x ŠPINAVÝ	SMUTNÝ x VESELÝ	POMALÝ x RYCHLÝ
Odpověď dítěte	Mladší X starší	Čistá X špinavej	Pláče X směje se	Pomalý X rychlý

Dítě zvládá všechna antonyma bez nápovědy prvního antonyma, jen neví, že den je opak noci.

Šimon aktivitu rychle pochopil a začal uvádět ještě více rozdílů, než bylo třeba. Jako každému dítěti jsem ukázala nejdříve dva obrázky a zeptala se, jaký je mezi nimi rozdíl. Chtěla jsem, aby dítě samo přišlo i na první přídavné jméno.
 (velký x malý) Š: Myš nemá rohy jako slon, nemá velké uši jako slon, nemá chobot a není velká jako slon. Existuje i krysa, ta je zas větší než myš.
 (pomalý x rychlý) Š: Zajíc nemá krunýř a šnek jo a ještě nemá tu básničku o šneku a není tak pomalej jako šnek.
 (noc x den) Š: Když je ráno, tak tam nejsou hvězdy. Já: Kdy svítí slunce? Š: Ráno. Já: Jenom ráno? V poledne? Š: V poledne taky. Já: A jak se tomu říká, ráno, v poledne, večer. Š: Nevím. Já: Je teď noc? Š: Ne, ráno. Já: Jak se tomu říká? Když máš opak noci. Š: Nevím. Šimon by možná věděl, kdybych nejdříve uvedla slovo den.

7. Úkol: Řekni to jinak.

Vybraná slova	Dům	Holčička má pěkné šaty	Kluk	Holčička utíká
Odpověď dítěte	Dům Hrad	Hodná Slušná Milá	Chlapeček Pán Kluk	Běhá Utíká Hraje na honěnou Cvičí Honí se Hraje na babu

Hodnocení:
Dítě zvládá všechna synonyma, ale některá s nápovědou dospělého (dům a holčička, co má pěkné šaty)

V této aktivitě jsem nejdříve ukázala obrázek a poprosila děti, aby samy obrázek pojmenovaly a řekly to jinak.

U prvních obrázků (dům a holčička s pěknými šaty) Šimonovi radím, v jakých domech mohou ještě lidé bydlet. Ptám se, kde bydlí bohatí a Šimon odpovídá, že třeba na hradech. Co je to vila, neví. U chatrče ví, že tam žijí chudí a že panelák je velký, ale sám tyto slova neřekne. U holčičky radím, že holčičce to sluší, má pěkné šaty jaká by ještě mohla být? Synonyma jako hezká, pěkná ho nenapadají, zato používá hodně slova hodná, slušná, milá.

8. Úkol: Co všechno to může znamenat?

Vybraná slova	Koruna	Zub	List	Kohoutek	Oko
Odpověď dítěte	Koruna (královská) Koruna (peníz)	Zub (v puse) Zub (na pile)	List (strom) List (papír) List (kniha)	Kohout (zvíře) Kohoutek (umyvadlo)	Oko (v hlavě)

Hodnocení:

Dítě zná jen některá homonyma, většinu výrazů nezná (koruna stromu, zub v ofině, kohout ve vlasech, volské a masné oko)

V této aktivitě se nejdříve ptám, co všechno může znamenat například list. Poté ukazují všechny tři obrázky. U slova list napovídám, z čeho list může být? Šimon aktivitu chápe, proto na dalších obrázcích hledá, co by slovo list mohlo ještě znamenat.

(Koruna) Šimon říká, že to je penízek. Když vyndám reálnou korunu, hned řekne, že to je koruna. Korunu stromu nezná.

(Zub) Zub v ofině nezná. Zuby na pile ukazuje na obrázku.

(Oko) Šimon nejdříve říká, že na obrázku je pánev s vajíčkem, omeleta, ale volské oko nezná. Na polévce vidí oka, ale neví, z čeho jsou.

(Kohout) Kohouta z vlasů nezná.

9. Úkol: Poznej citově zabarvenou větu.

Způsoby zabarvení vět	Rozzlobený	Veselý	Milý	Smutný
Odpověď dítěte ✓/✗	✓		✗	✓

Hodnocení:

Dítě si není jisto při určování citového zabarvení vět a neukáže vždy na správný obrázek.

Jedná se o první úkol z druhého setkání. Ptám se, jakou má Šimon náladu, což do jisté míry mohlo ovlivnit i tuto aktivitu. Řekl, že špatnou. Na důvod už se dál neptám.

Když větu říkám vesele, označí milý obličej. Smutný i rozzlobený pozná, vesele už to podruhé neříkám.

Kategorie 3: Vyjadřování

10. Úkol: Popiš obrázek

Odpověď dítěte:

Š: Hrajou si na schovávanou. Maminka sedí s holčičkou na lavičce. Je tam míč, nějaký děti si hrajou na pískovišti a je tam ještě auto nákladní a kočárek.

(S čím si děti hrajou?) S hračkama. (Co to je za hračky?) Míč, škrábačka na písek, lopatka, kyblíček, autíčko, kočárek, pískoviště. A schovka.

Odpověď dítěte:

Š: Hrajou si na schovávanou. Maminka sedí s holčičkou na lavičce. Je tam míč, někdy děti si hrajou na pískovišti a je tam ještě auto nákladní a kočárek.

(S čím si děti hrajou?) S hračkama. (Co to je za hračky?) Míč, škrábačka na písek, lopatka, kyblíček, autíčko, kočárek, pískoviště. A schovka.

11. Úkol: Poskládej děj z obrázků. Co se na nich děje?

Obrázky	Dívka má semínko	Sází semínko do květináče	Zalévá kytku	Kytku dává mamince
Odpověď dítěte	Pak šla ven	Vařila polívku Tady dává hlínu, aby tam mohly jít kytičky	Zalívá kytičku	Pak ji dává (kytku) mamince

Hodnocení:

Dítě potřebuje při sestavování děje pomoc dospělého.

Dítě vypráví děj s dopomocí dospělého.

Šimon dlouho skládá obrázky a pak vypráví příběh: Holčička zalívá kytičku, pak ji dává mamince, pak šla ven a potom vařila polívku.

Já: To hrnec není, to je něco jinýho. Jak se pak změní ty obrázky? Š: Tady dává hlínu, aby tam mohly jít kytičky. Já: Co to tam dává? Š: Kytky. Já: Dává tam kytku nebo něco jinýho? Š: Hlínu. Já: Tu taky, ale co tam zasazuje do hlíny? Š: Kytky! Já: A z čeho roste kytky? Š: Z vody. Ukazují obrázek se semínkem a ptám se, co to je. Šimon tvrdí, že prstýnek. Po nápovědě řekne, že to je semínko. Znovu se ptám, jak budou obrázky za sebou následovat.

12. Úkol: Vyber si jednu pohádku (O Koblížkovi, Perníková chaloupka) a zkus mi ji vyprávět.

Babička vařila knedlíček a jak se dědeček, dědeček řekl: „Už mám hlad jako vlk.“ A babička uvařila teda ten knedlíček, dala ho na okno, aby vystydl trochu a pak knedlíček ožil a spadl z okna. Pak se kutálel z kopce a pak uviděl zajíčka a zazpíval mu písničku. (Š: Ale tu neumím, tu si nepamatuju). Pak se koblížek kutálel dál až se dokutálel k medvídkovi, teda k vlkovi. Vlkovi taky zazpíval tu písničku. Pak se dokutálel k medvídkovi a tomu také zazpíval tu písničku. Pak se dokutálel k lišce, které taky chtěl zazpívat tu písničku. Akorát knedlíčkovi se to nepovedlo, aby jí utekl. Místo toho liška sežrala knedlíček.

Hodnocení:

Dítě vypráví pohádku samostatně, rozvitými, citově zabarvenými větami.

Šimon pohádku zná, ale nepamatuje si písničku, a tak ji v příběhu vynechá. Jednou užije citově zabarvený hlas, když dědeček mluví. V této větě zrovna je i přirování „už mám hlad jako vlk“.